

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Posamične številke se prodajajo po 3 avš., (6 stotink)
v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergo, Solkanu itd.
CENE OGLASOV se računajo po vrstah (širine 73 mm, visoke
2 1/2 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stotink;
za oemrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
daljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
10 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave
Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez dopolane naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina za nedeljsko izdanje „Edinosti“ stane: celoletno K 5 20, pol leta 2-60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna
pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Naredni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-branilnični račun št. 841-652.
Telefon št. 1157.

BRZOJAVNE VESTI.

Nagodbeni odsek.

DUNAJ 20. Nagodbeni odsek je rešil
specijalno debato o členu glede carinskega
postopanja, o pomorski in porečni plovi ter
je pričel potem razpravo o nagodbenih pred-
logih glede železnic. Tekom razprave je želez-
niški minister dr. Derschatta večkrat po-
segel v debato in izjavil, da se vlada bavi in
pretresuje vprašanje o reviziji tarifa. O na-
meravanem povišanju tarifa na premog in pe-
troleje ni vladi ničesar znano. Določilo se je
dogradnjo dolinske železnice. V zahtevano
prometno razdelitev z južno železnico se ni
privojilo.

Znižanje sladkorjevega davka.

DUNAJ 20. V prisotnosti ministerskega
predsednika in finančnega ministra so se da-
nes vršila posvetovanja mnogih poslancev
raznih strank o vprašanju znižanja sladkor-
jevega davka. Po temeljitem razpravljanju in
davčno-tehničnem in budgetnem pogledu
je bilo posvetovanje odloženo na prihodnji
teden.

Grški kralj in kraljica na Dunaju.

DUNAJ 20. Grška kraljica je dospela
danes semkaj. — Grškega kralja je cesar
popoldne sprejel v avdijenci.

Novi nemški poslanik na Dunaju.

DUNAJ 20. Danes je došel semkaj
novimenoimenovani nemški poslanik pl. Tschirsky
— Bögendorff.

Za kolportažo časnikov.

DUNAJ 20. „Volksblatt“ piše: Krščan-
sko-socialna zveza je sklenila, da bo glasova-
la za kolportažo časopisov.

Ogrska poslanska zbornica.

Hrvatska obstrukcija proti nagodbi.

BUDIMPEŠTA 20. K členu 7. je govo-
rilo 18 hrvatskih poslancev, katerim je bila
večinoma odvzeta beseda. Na to je bila raz-
prava zaključena. Dvajset hrvatskih poslancev
je zahtevalo poimensko glasovanje, a 20 ma-
djarskih je zahtevalo, da se glasovanje od-
godi na jutri.

Podpredsednik Rakovszky je izjavil, da
sliši, da se o njemu gozori, češ, da prestrogo
uporablja poslovni red. Konstatovati hoče
pred vso zbornico, da zasledujejo hrvatski
poslanci taktiko, da govoriyo vsi o eni in isti
stvari. (Klici na levo: To je nesramnost!)
O tem noče izreči nobene sodbe, ampak to
samo konstatovati pred zbornico. (Živahno
odobravanje na levo.)

Zbornica je na to pričela razpravljati o
členu 8. K temu členu so tudi govorili vsi
navzoči hrvatski poslanci. Vsem je bila od-
vzeta beseda. Na vprašanje, smatra li pred-
sednik postopanje Hrvatov kakor upornost,
je podpredsednik Rakovszky izjavil, da se ne
more smatrati to postopanje kakor upornost
proti predsedniku, ker se hrvatski govorniki
vedno pokore, ako jim predsednik odvzame
besedo. Držal se bo prej ko slej strogo po-
slovnega reda in bo znal v težavnem položaju,
v katerem se nahaja, izvrševati svojo nalogo.
Na to je bila debata o členu 8. zaključena.
Pred glasovanjem so Hrvatje zahtevali poime-
sko glasovanje, od madjarske strani se je pa
zahtevalo, da se glasovanje odloži na pri-
hodnjo sejo. Predsednik je izjavil, da to
izvrši. Na to je pričela razprava o členu 9.,
nakar je bila debata zaključena.

Posl. Farkashazy je interpeliral o po-
manjkanju železniških vozov in soli. Minister-

ski predsednik je izjavil, da pomanjkuje na
dan 17 do 1800 komadov. Vlada temu na
vsak način odpomore. Treba je pa tudi, da
izvršuje železniško osebje s potrebno vnemo
in požrtvovalnostjo svojo vlogo, v katerem
pogledu marsikaj ni, kakor bi bilo železi. Da
primanjkuje soli, je to le posledica, ker ne-
dostajajo železniških vozov in skladišč soli v
raznih krajih dežele. Temu treba odpomoči.
Odgovor ministerskega predsednika je bil so-
glasno vsprejet na znanje, nakar je bila seja
zaključena. Prihodnja seja jutri.

BUDIMPEŠTA 20. Med sejo poslanske
zbornice so se ponovno vršila posvetovanja
ministrov. Kakor se govori, so se členu vlade
izjavili solidarnimi s postopanjem predsednika
Justha.

Justh odklonil posredovanje.

BUDIMPEŠTA 20. (Ogr. biro) Pred-
sednik hrvatskega sabora dr. Medaković je
pred početkom seje poslanske zbornice posetil
predsednika Justha. Kakor se sliši, je pred-
sednik Justh odklonil posredovanje v ogrsko-
hrvatskem sporu.

Eksekutivni odbor neodvisne stranke.

BUDIMPEŠTA 20. Eksekutivni odbor
stranke neodvisnosti je imel danes sejo, na
kateri je razpravljalo o stvari predsednika
Justha. Sklenilo se je, da bodo členu izvrše-
valnega odbora z vsemi močmi delali na to,
da se ne bodo ponavljali več slučajji, kakor
se je dogodil včeraj, in da ne bodo členu
parlamenta remonstrirali proti odredbam
predsednika. Tudi glede rešitve hrvatskega
vprašanja je prišlo do sporazuma, ki se pa
diži strogo tajno.

Potovanje nemške cesarice.

APELDOORN 20. — Nemška cesarica
Avgusta Viktorija je odpotovala sinoči ob 10.
uri, poslovivši se srčno od kraljice in soproga
princa Henrika.

WILDPARK STATION 20. Cesarica

Avgusta Viktorija je danes ob 9. in tri četrti
zjutraj dospela semkaj ter se je na avtomo-
bilu odpravila v novo palačo.

38 ladij ponesrečilo v Črnem morju.

CARIGRAD 20. V zadnjih dneh je vsled
silnega viharja ponesrečilo v Črnem morju
38 ladij, mej temi dva turška parnika, osem
remorkerjev in 28 jadrnic. Vtulo je baje
89 oseb. Podrobnosti še niso znane.

Grška zbornica.

ATENE 20. Zbornica je izvolila svojim
predsednikom vladnega kandidata Levidesa.

Norveški kralj.

KRISTIJANIJA 20. Kralj je danes po-
poludne odpotoval v Kodanj.

Rusija.

Politehnika v Kijevu zaprta.

KIJEV 20. Profesorski zbor politehnike
je sklenil zapreti zavod za nedoloben čas, ker
so se dijaki na nekem shodu izjavili solidar-
nimi z dijaki vseučilišča.

Crtice o slovenski politiki.

S posebnim ozirom na bodoče deželnozbornske vo-
litve na Kranjskem.
Lasciate ogni speranza.

XI.

Naši c. kr. uradi in naši učni zavodi so
tako urejeni, da jih krut politični sistem
lahko popolnoma ponemčeje. Bili so časi, ko
je bil naš jezik doma le v revni kmečki vasi
in — v cerkvi. In ti časi se utegnejo
še povrniti. Radi tega moramo biti Slo-
venci previdni na vse strani. V boju z o-
perovražnika moramo biti vsi
edini, edini vsi stanoviti. Od sodelo-

vanja v borbi za enakopravnost nam ne kaže
odrivati niti en stan, niti ene osebe, niti ene
politične stranke. Radi tega nisem jaz nikoli
odobraval, ako se je po političnih časopisih
žalil zdaj ta, zdaj drugi stan. S svojega sta-
lišča kakor učitelj res nisem bil že pred 30
in več leti zadovoljen s tistimi duhovniki, ki
so se upirali takrat šolskim zakonom, proti
katerim je bobnelo v tistih časih konserva-
tivno časopisje kar od kraja. Z ozirom na to
moje stališče smelo se me je prištevat v
letih 1870—1880 k liberalni ali mladost-
ovski stranki. A ker so duhovniki odnehal
od hude borbe zoper šolske zakone, ker so
delujejo pri šolstvu v smislu teh zakonov,
bi bil moj nastop v tem oziru kakor politični
strankar brez pomena. Radi tega nimam več
vzroka pripadati k liberalni stranki, in to
ravno tako malo, kakor me nikdar ni mikalo
in mi moje prepričanje tudi dandanes ne do-
voljuje, da bi se pridružil klerikalcem.

Naćin bojevanja liberalcev pa ne morem
odobravati! Čemu-li napadajo osebno posa-
mične duhovnike radi stvari iz zasebnega
življenja, ko je tudi pri drugih stanovih ve-
liko napak?! Saj slovenski časopisi nimajo
take naloge kakor policijski listi, da bi le
objavljali grehe svetu in kriminalnim sodni-
jam! Čemu toliko ropotanja klerikalizma?
Mari niso narodne dolžnosti
dandanes več o d verskih?! Sicer
pa ne smemo pozabiti, da vsa omika, ki jo
ima danes Evropa, je bila najprvo postavl-
ljena na versko-moralno vzgojo, na krščansko-
moralno vzgojo. Mari so v drugih delih sveta,
kjer imajo drugo vzgojo in drugo izobraže-
vanje, narodi v omiki bolj napredovali?!
Ne smemo pozabiti, da so bili nekdanji du-
hovniki prvi in skoro edini narodnjaki; in to
do l. 1850 blizu izključno, a do leta 1870
po večini.

XII.

Nesrečna politika, ki jo goje slovenske
politične stranke, nas Slovencev ne reši.
Kakor smo že večkrat povdarjali, zametujemo
mi politiko kranjskih, štajerskih in goriških
Slovencev. Od kranjskih Slovencev bi nam še
najbolje ugajali nazori nove, mlade „Sloven-
ske gospodarske stranke“, ako bi se ona po
svojem glasilu trudila, da bi se približali in
sprijaznili nesrečni kranjski prepirljivci, da bi
iskala to, kar nahaja dobrega pri eni ali
drugi stranki in stavila to za vzgled zdaj
enim, zdaj drugim. Dokler ne stori tega in
se daja preveč voditi od animoznosti do te
ali one osebe, hvalimo mi še najbolje poli-
tiko tržaških in istrskih Slovencev, katerim pa
z ozirom na slabo politiko družih Slovencev
svetujemo isto, kar smo svetovali „Slovenski
gospodarski stranki“ v Ljubljani: branijo
naj, kar je dobro in pravo, pa naj prihaja od
te ali one strani.

Ker pa ni upanja, da bi se politične
razmere v dogledni dobi pri nas obrile na
boljše, moramo premišljevat o družih sred-
stvih, s katerimi si utegnemo Slovenci obra-
niti svojo narodnost, svoj jezik itd. Med
najboljša sredstva spadajo naša nepolitična
društva, t. j.: literarna, kmetijska, šolska,
cerkvena, trgovska, obrtna, delavska itd. Ta
društva bodo pa kos svoji nalogi le toliko
časa, dokler se ne bodo pečala s politiko,
oziroma, dokler jih ne začno politiki razdi-
rati. Radi tega smo obsojali, ko so se že
pred mnogimi leti politični prenapetneži za-
dirali n. pr. v „Slovensko Matiko“, v kranj-
sko „Kmetijsko družbo“. Zdaj imajo, hvala
Bogu, te družbe že nekaj časa sem mir pred
politiki. Vselej seve niso politični motivi

povod, ako kdo temu pa onemu društvu kaj
nasvetuje, kar bi mu utegnulo koristiti. N. pr.
narodno-radikalni dijaki niso letos iz politič-
nih ozirov pripomogli Ciril-Metodijevi družbi
do drugega vodstva; kajti o tej frakciji je
znano, da ne pripada k liberalni stranki, če
tudi je bil njen glavni faktor na obnem
zboru nekoliko, pa le nekoliko premalo obzi-
ren nasproti duhovnikom. Vendar se je pa na
tem obnem zboru sam ljubljanski župan
Hribar trudil, da bi bila na volitvi v
odbor obveljala kompromisna lista. Radi
tega ne bi smela nobena politi-
čna stranka tudi po tem „inter-
mezzo“ kazati nikake antipatije
tej vrli družbi.

V K.

I. L.

Italijansko in slovensko vseučiliščno vprašanje

Pred nekoliko dnevi smo reasumirali
svoje tolikokrat že poudarjeno stališče
nasproti laškemu vseučilišču v teh-le besedah:
„Naše stališče je: Laška univerza ima
biti ustanovljena v popolnoma laškem
kraju (na Trentinskem) tedaj, ako se ob-
nem ustanovi slovenska univerza v Lju-
bljani; ako pa ima biti ustanovljena laška
univerza na narodnostno mešanem ozemlju
(v Trstu) potem se ima to zgoditi le tedaj,
ako bode ob enem in v istem kraju ustanov-
ljena tudi slovenska univerza oziroma skupna
utrakvistična.“

Ta-le naša izjava, ki prav za prav ne
pripoveduje nič novega, vzbudila je velikan-
sko nervoznost v laškem taborn. „Piccolo“
piše, da je ista izraz naše predrznosti in ne-
nasitljivosti, in prestrašeno povljuje vse laške
poslance, naj poizvedujejo, koliko slovenskih
strank na dunajskem parlamentu stoji na
enakem stališču kakor mi, češ, da v tem
slučaju bi se nahajalo vpra-
šanje laške univerze v jako
obupnem položaju. Mi smo že pri-
bili, kako nas jako veseli, da je začel „Pic-
colo“ in njegova stranka razumeti, da treba
malce računati s Slovani. Bo le-ti on napre-
doval v tem svojem spoznavanju in izvajal
dosledno posledice, utegnemo še postati prav
dobri prijatelji. Žalibog da nimamo preveč
zaupanja do politične modrosti naših Ital-
ljanov.

Ravno tako kakor „Piccolo“ je občutil
potrebo biti nervoznim tudi zastopnik one
stranke, ki je neki kvintesencija pravičnosti
in prvoboriteljca enakopravnosti med narodi,
one stranke, ki se baha s svojim — kras-
nim sicer — brnskim programom. Poslanec
Pittoni je na nedeljskem shodu socialno-de-
mokratičnem s sveto jezo obsodil naše „na-
cionalistično stališče“. Rekel je, da so socia-
listični poslanci v dokaz svoje neprevzetosti
v narodnem pogledu podpisali predlog posl.
Hribarja za ustanovitev slovenskega vseučil-
lišča v Ljubljani. Sedaj da se mi pa predrz-
nemo zahtevati Trst za svoje vseučiliščno
središče. Njegova socialistična armada, prvo-
boriteljca narodne enakopravnosti, ki je za-
trla zli duh narodnih predsodkov, je pritrčila
tem izvajanjem svojega poveljnika s krasnim
vsklikom: „Ven s Slovani [tu in tam tudi:
„ven s škavi“], naj gredo v Ljubljano!“ In
slovenski socialni demokratje, ki se ne bojijo
ničesar več nego misliti z lastno glavo, so
popolnoma priklimali diktatu svojega najvi-
šjega poveljnika, in resignirano molčali ob
instinktivih izrazih narodne neprevzetosti svojih
laških sodrugov. Helotje!!

Kazalinsku, druge pojdejo v Činas ali Pe-
rovsk.

In oblastnija je pričela takoj z navidez-
nim razdeljevanjem žensk; za stare može je
določila mlade žene in narobe za mlade
moške — stare.

V ženskem taboru je začelo javkanje in
tarnanje, množice izgnanih kazakov se je po-
lastilo razburjenje. Starešine so stopili na
stran in pričeli šepetati med seboj. Čez eno
minuto je bila sklenjena sledeča resolucija:
„Bog z njimi, žaljivci. Bog vse vidi. Zivite
s svojimi pravimi ženami, bratje; delili bomo
brez oblastnije.“

Razume se samo ob sebi, da se oblast-
nija ni prepirala z njimi. Vse se je izteklo v
splošno zadovoljnost. Kvečjemu je bil nezado-
voljen mladi pisar...

Mnogi izgnanih kazakov so sčasoma z
ribjim lovom zaslužili veliko denarja in živé
zelo udobno, četudi še vedno ločeni od osta-
lega prebivalstva.

Bilo bi pa zanimivo izvedeti, kako so
vplivale na njih usodo določbe o verski
svo bodi, če jim je dovoljena vrnitev v
staro domovino, če še gojé to željo.

(Konec.)

PODLISTEK.

Spomini Turkestanca.

Pripeljali so jih v mesto Kazalinsk na
enem parnikov uralskega brodovja blaženega
spomina, ki ga je, če se ne motim, razpusil
generalni guvernér Černajev. Ali neprosto-
voljni izseljenci niso hoteli zapustiti parnika.
„Ne maramo iti v tujo deželo, imamo svojo
lastno!“ so vpili.

Morali so jih s silo spehāti s parobroda.
Obupno so se upirali; veliko se jih je vrglo
z ladje v vodo; potegnili so jih ven; izpulili
se in se zopet zagnali v vodo, vedoč, da,
čim so enkrat na bregu, je pri kraju vsako
npanje, da se jih usmilijo; prosili so, naj se
jih popelje nazaj v domovino.

A niso jih povelji nazaj; nastanili so jih
za prvi čas, kakor je pač najbolje kazalo, in
potem so se še-le spomnili, da imajo ti ljudje
vendar žene in otroke, za katere je treba
tudi kako poskrbeti.

Dopisovanje med oblastnijami se je
vleklo skoz več let; navsezadnje pa se je
sklenilo poslati družine k možém in očetom.

Tedaj je nastala pri izgnancih misel, da
jim dostavlja vlada žene in otroke samo, ker
jih neče rediti na vladne stroške, in da, če
se bodo branili pripoznati svojecev, pripravijo
oblastnijo v položaj, iz katerega si ne bo ve-
dela pomagati, in da bo tedaj odnehal in
poslala vse nazaj v domovino.

Ko so jih poklicali k parniku, ki je bil
pripeljal družine in ko so bile prišle le-te na
kopno, ostali so v splošno začudenje izgnanci
in došle družine, ki so bile očitvidno obveščene
kako o sklepu mož, na zunaj popolnoma
ravnodušni.

„No, kako pa? Ali se nič ne pozdravite
s svojimi ženami in otroci?“ so vprašali
Uralce.

„To niso naše žene in otroci,“ so izja-
vili izgnanci odločno; „naše žene so v Uralu,
so doma, in teh ne poznamo in nočemo poznati.“

Pri tem pa so se od obeh strani vse-
navprek križali strastni in ljubeči pogledi,
pol ognjevitosti, pol žalostnosti.

Oblastnija je naredila dolg obraz. Kaj je
storiti tu? Morda se pomotoma res ni po-
slalo pravih žensk!

Mlad, prebrisani pisar pa, ki je ves čas
ogledoval mlado, zalo kazakinjo, je isto objel

in položil svojo roko tja, kamor se je ne
sme položiti.

Kazakinja je zavpila in iz množice iz-
gnancev je skočil mlad kazak.

„Ti, ne dotakni se ženske!“ je kričal
razjarjeno. „Zakaj se je dotikaš? Ni tvoja!“
„Tvoja pa tudi ne,“ mu je odvrnil pisar.
„Saj vi sami ste vsi rekli, da to niso vaše
žene!“

Kazak je postal konfuzen. „Kaj to dé,
če ni moja?“ je godrnjal. „A zakaj se doti-
kati ženske? Vendar je ženska.“

Toda zvijača je bila zdaj očitna, in
oblastnija je imela takoj svoj načrt, kako
poravnati stvar.

— Da, otroci je izjavila „oblastnija“,
zelo škoda je, da ženske niso vaše, a tu se
zdaj ne dá nič napraviti. Nazaj jih vlada ne
pošlje. Koliko truda in stroškov je že bilo z
vami. A po drugi strani je tudi vam težko
živeti brez žensk. Tedaj živite vsaj s tujimi;
saj so vaše vere; ne pustite jih poginiti od
glada ali da bi prešle v tuje roke. Saj ste
videli, da se dobijo ljubitelji zanje... A da se
pri delitvi žensk ne bodete prepirali, jih
bomo mi sami razdelili med vas. Te tukaj na
primer naj pripadejo onim, ki ostanejo pri

Nasprotniki so hoteli torej dokazati, da ob velevaženem kulturnem vprašanju višjega šolstva gre nam le za politično-šovinistično agitacijo. Mi pa dokažemo, da naše stališče ne samo da ni nikak izraz narodnjaške prenapetosti, ampak da se opira na popolnoma realistična razmotrivanja. Ako pa bi naši nasprotniki mislili malce dalje nego od nosu do ust, bi morali sami vsprejeti to naše stališče v lastnem interesu.

Evo dokaza.

Mi smo odločni, neomajljivi pristaši narodne enakopravnosti na najširši podlagi. Kakor taki se nismo nikoli obotavljali priznati pravico avstrijskih Italijanov do svojega vseučilišča, ravno tako kakor tudi mi ureljamo enako zahtevo. Da pa zahtevano junctum za rešitev laškega in slovenskega vseučilišča, to je istočasno ustanovitev teh dveh kulturnih zavodov, je tako naravno, da bi se temu najmanj smel čuditi kak socialni demokrat. Italijani prav dobro vedo, da ne pridejo nikoli do uresničenja tega svojega cilja brez Slovanov, najmanj pa proti Slovanom. Radi tega bi bilo od nas ne le nespametno, ampak celo zločinsko, da ne bi ob rešitvi laškega vseučiliškega vprašanja, ob kateri imamo tudi mi spregovoriti malo besedice, zahtevali tudi istočasno rešitev svojega vseučiliškega vprašanja, ki je za nas vsaj ravno tako pereče kakor za nje njihovo.

Upamo, da nam socialisti vsaj do te točke ne nasprotujejo.

V priznavanju vpravičenosti laškega vseučilišča in zahtevanju slovenskega vseučilišča govori načelo narodne enakopravnosti. Postulat junctima, t. j. zahteva po istočasni ustanovitvi obeh kulturnih zavodov: to je izraz najprimitivnejše politične taktike. Ako naj pripomoremu komu do kruha, homo i mi, če smo lačni, zahtevali kos tega kruha.

Vseučilišče pa mora imeti tudi svoj sedež. To je ona točka, ki razdvaja duhove. Italijani so napravili iz te točke politicum: Trieste o nulla. To hazardno alternativo so vsprejeli tudi tukajšnji socialisti. Mi ne čemo tu razmotrivati, ali je dobro ali ne, da se v politiki igra va banque, nočemo tudi preiskovati, ali je vsa italijanska delegacija enake misli: konstatiramo le, da se tukaj oficijelno zahteva Trst za sedež laškega vseučilišča.

Kako pa je naše stališče glede sedeža italijanskega oziroma slovenskega vseučilišča in kaka razmotrivanja služijo za podlogo temu našemu stališču?

Rekli smo, da naj bo laško vseučilišče ustanovljeno na Tridentem ob enočasi ustanovitvi slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Ta rešitev bi bila najlažja in najbolj jednostavna. Oba kulturna zavoda bi se nahajala na narodno čistem ozemlju.

Radi Trsta, ali sploh Primorskega, pa smo rekli, da dopuščamo ustanovitev laškega vseučilišča le ob istočasni ustanovitvi slovenskega vseučilišča v tem-le kraju. Pri tem ni pri nas govorila ni nenasitljivost ni predrznost, kakor pravi "Piccolo" in z drugimi besedami tudi posl. Pittoni. Mi bi sicer lahko rekli, da je Trst neizmerne važnosti za naš razvoj; da smo tudi mi v Trstu; da Trst je glavno mesto dežele, ki je pretežno slovenska; da njegov "hinterland" je popolnoma slovenski; da naravni proces urbanizma približuje Trst čimdalje bolj našim narodnim interesom itd. Ali mi se bojimo, da bi nam socialisti utegnili predbacivati šovinistično predrznost. Ne, ne, glavni razlog, ki nas dovaja do zgornjega stališča, obstaja le v skrbi za razvoj našega vseučilišča in v oni oportuniteti, ki mora biti merodajna vsakemu politiku, kateri ne misli na momentani vspeh, ampak gleda tudi razvoj v bodočnosti in hoče že sedaj preprečiti prepire in težave, ki bi morale dosledno nastopiti.

Predstavite si torej istočasno univerzo v Ljubljani in v Trstu! Kaj bi se dogajalo? Primorski Slovan in Dalmatinci bi večinoma obiskovali laško univerzo v Trstu. In to iz raznih razlogov: deloma radi večje komoditete in manjših stroškov (za tukajšnje dijake), deloma radi privlačivosti velemesta, deloma radi prostorskih študij.

Posledica bi bila na eni strani nepovoljen razvoj vseučilišča v Ljubljani, na drugi strani pa velika slovanska vseučiliščna kolonija na laški univerzi v Trstu, in sicer kolonija, ki bi utegnila kedaj postati celo — večina! Kak bi bil potem tu naravni razvoj? **Stremljenje te slovanske kolonije po utrčevanju tržaške univerze. Trst bi postal — Inomost v drugi izdaji.** Po dolgih bojih bi torej prišli do istega položaja, ki ga hočemo mi sedaj ustvarjati brez boja, ako Italijani ne odnehajo od zahteve, da bodi Trst sedež njihovi univerzi. In na gori označeno nevarnost italijanskega vseučilišča v Trstu za bodoči razvoj slovenskega učilišča v Ljubljani opozarjamo tudi vsa naša slovenska javnost.

Naše stališče je torej posledica pozitivnega razmotrivanja na podlagi faktično obstoječih razmer.

Za italijansko vseučilišče v Trstu.

V Belgiji se je v terek vršila v veliki vseučiliščni šoli velika protestna manifestacija proti dogodkom na Dunaju in v Gradcu. Navzoči so bili tudi nekateri profesorji. Po shodu so dijaki 2000 njih krenili proti trgu Viktorja Emanuela, kjer so pred kipom z azgalii avstrijsko zastavo.

Omejenje agencij za izseljevanje.

Ogrski minister za notranje stvari je odvzel koncesije vsem agentom „Cunard-Line“, ker se je opazilo, da isti propagirajo izseljevanje, kar morejo. V bodoče bodo le obmejne postaje poslovala kakor izseljevalne agencije, ter se bodo potne karte izdajale le onim, ki imajo svoje potne listine v redu.

Dogodki na Ogrskem. Med Madjari in Hrvati.

List „Az Ujsag“ je izvedel, da je hrvatska delegacija naložila predsedniku dr. Medakoviču, naj se določi mir s predsednikom Juthom na podlagi sledečih pogojev:

1. Dr. Rakodczay mora takoj odstopiti s stolice hrvatskega bana.
2. Zakon o službeni pragmatiki železničarjev ne sme v Hrvatski v obče stopiti v veljavo. Bržkone pa je to-le kombinacija madjarskega lista.

Polkovnik Fabricius odlikovan.

Iz Budimpešte javljajo: Cesar je odredil, da se uprava četrtga domobranskega okrožja v Požunu poveri polkovniku Viktorju Fabriciusu, ki je kakor znano, meseca februarja leta 1906, razgnal ogrsko poslansko zbornico. Ker omenjeno mesto zavzemlje navadno kak general, je verjetno, da bo Fabricius v kratkem imenovan generalom. Ta vest je seveda neugodno dirnola madjarsko koalicijo in ni izključeno, da ista, ki je, od tedaj neprestano napadala Fabriciusa porabi to priliko kakor orožje proti ministerstvu.

Rusija.

Uničenje sodnijskega arhiva po revolucijonarcih.

Iz Varšave poročajo „Voss. Zeitung“: V Lublinu jo deseterica členov revolucionarne frakcije poljske socialistične stranke udrla po noči v arhiv tamošnjega okrožnega sodišča. Užugali so stražnike, jih zvezali ter jim zapretili s smrtjo, ako ne molče. Na to so pa uničili vse sodnijske spise in bistvena dokazila političnih sodnijskih stvari.

Drobne politične vesti.

Češko vseučilišče je praznovalo v terek 25-letnico svojega obnovenja.

Novi namestnik v Dalmaciji? Dunajski „Zeit“ javlja, da namestnik Nardelli vsled bolezni odstopi. Njegov naslednik postane baje dvorni svetnik baron Ambrož Maroičič.

Bolgarski knez na Dunaju „N. Wiener Tagblatt“ poroča, da pride bolgarski knez te dni na Dunaj in da bo vsprejet od cesarja v privatni avdijenci.

Izseljevanje iz Stare Srbije in Makedonije silno narašča. Vsak dan odhaja po 200 do 300 ljudi v Severno Ameriko. Vzrok je slaba letošnja letina in nemiri vsled utroškega gibanja.

Proračun za nemško armado in mornarico. Kakor poročajo iz Beriina, bo letos vojna uprava zahtevala za armado 100 milijonov mark več in sicer za armado 40 mil., za mornarico pa 60 milijonov mark.

Nemški poslanik v Carigradu Marschall se, kakor javljajo iz Pariza, ne vrne več na svoje mesto, marveč zamenja poslanika Radolina v Parizu.

Regentstvo v Belgiji. Belgijski kralj Leopold hodi, kakor javljajo iz Pariza, po dvakrat na teden v Bruselj, kjer se vozi v dvorni kočiji po mestu, da se kaže ljudstvu, potem se pa vrača zopet v Pariz, od tam pa na grad Lormoy. Kraljeva rodbina je radi te odsotnosti kraljeve ozlovoljena in baje se misli že na regentstvo, ki bi imel prevzeti prestolonaslednik Albert.

Dnevne vesti.

Internacionalizem naše socialne demokracije. Kakor znano, se je tudi socialna demokracija udeleževala pouličnih demonstracij v Trstu v prilog italijanskemu vseučilišču. Na sprevedu — če že hočemo tako imenovati demonstracijo po shodu socialistov v gledališču — je bilo videti v prvih vrstah znane slovenske socialne demokrate za njimi so stopali pomešano italijanski sodrugi in italijanski nacionalisti raznih barv. Ko je spreved dospel na „rdeči trg“, kjer imata svoj sedež filijalka osrednje banke čeških hranilnic in uredništvo „Slovenske misli“, zagrmelo je vsklikom — abbasso i ščavi, fuori, itd. Torej s tem hočejo delati za italijansko zahtevo, ki naj bi bila le kulturna, da zasramujejo slovansko narodnost, da manifestujejo svoje narodno strast in besnilo! Je-li to internacionalno? Se-li s tem dela za pomirjenje med narodi?!

Pa zakaj so shrupeli ravno na tem mestu? Zato, ker ima uredništvo „Slavenske misli“ tablo z napisom lista in ker ima rečena filijalka slovenske, hrvatske, srbske, češke napise.

Glede prvega ne morem umeti, kako naj bi bil provokatoričen pa bilo tudi za najbolj srditega Italijana, saj imena lista vendar ni možno drugače pisati nego se isto glasi! — Glede slovanskih napisov na rečeni filijalki pa treba naglasiti, da ti napisi stoji poleg italijanskega in nemškega, torej niti slovanski nisu, ampak tudi slovanski!! In to je bilo dovolj, da so tudi internacionalni socialisti sodelovali na demonstraciji proti „ščavam“! Lep internacionalizem je to, ki ne more

trpeti napisov v raznih jezikih, da-si v taki raznoležičnosti ravno internacionalni princip prihaja do izraza!!

Najbolj kričeče pa je dejstvo, da so korakali v onih vrstah tudi slovenski sodrugi, ki se nasproti ljudstvu tako radi bahajo, da tudi oni ljubijo svoj jezik in da so pripravljeni boriti se zanj še bolj, nego pa takozvani slovenski narodnjaki!! Kaj pomagata taka ljubezen in skrb v besedah (ki nič ne stanejo), če jo pa ubijajo — dejanja.

Zabeleženo bodi torej v pouk naši javnosti in v označenje internacionalizma naše socialne demokracije, da se ista pač pridruže borbi za jedno italijanskih velezahtev, dočim ne privošča Slovincem niti — tudi slovenskih napisov na trgovskih podjetjih!!

To govori cele knjige. Potem pa so naši slovenski socialisti še čudijo, da izgubljajo na terenu med slovenskim ljudstvom in da jim prihajajo na pot narodne delavske organizacije! Tako se jim bo godilo, dokler ne postanejo v resnici internacionalni, dokler ne bodo umevali internacionalizma v njega pravem smislu in duhu, ki ne veleva, da se morajo vsi narodi in jeziki zlititi v enega, marveč, da imajo vsi narodi in njihovi jeziki enake pravice. Le na podlagi enakosti in enakopravnosti more priti do združenja raznih plemen v borbi za skupne ideje — človečanstva!

Očevidec. **Ali res v vsem solidarni?!** „Slovenec“ se je bil postavil v pozno krvavo ogorčenega in užaljenega človeka, ker smo mi zatrjili, da je duhovnikov, ki se ne strinjajo s postopanjem škofa Nagla ob ricmanjski aferi. In „Slovenec“ nam je zaklical emfatično: „Duhovniki so solidarni se svojim škofom!“

Ali res? Ali v vseh vprašanjih? Mari tudi ob vprašanju glagolice, katero vprašanje je naravnost življenjskega pomena za bodočnost katoliške cerkve in čegar rešitev bo naravnost zgodovinsko-znamenita? Ali tudi ob največjem vprašanju, ki radi svoje važnosti zadaja največjo skrb ne le cerkvenim, ampak tudi posvetnim oblastim, vlada popolna solidarnost med škofom tržaškim in vso njegovo duhovščino?!

Si-li upa „Slovenec“ zatrjiti tudi to?!

Če si upa, potem ima železno čelo, ki ne zna zardeti!

Sicer pa je nam vseeno, kaj poreče „Slovenec“ na gornje vprašanje; kajti dejstvo ostaja, da je škof Nagl neizprosno nasprotno slovenskemu bogoslužju, dočim je vsaj 80% njegove hrvatske in tudi precejšen del slovenske duhovščine za glagolice. Torej niti ob najvažnejšem cerkvenem vprašanju, ki se sedaj rešuje, ne vlada soglasje med škofom in duhovščino! Kaj naj bi rekli še le o narodnem vprašanju?!

Dopisnike in sotrudnike prosimo vnovič, naj ne pišejo na obe strani in ne s svinčnikom. S tem delajo sitnosti uredništvu in stavcem.

Ne v Ameriko! Finančna kriza je pri nas v Zjed. državah postala zelo občutna. Gotovega denarja ni nikjer dobiti. Ljudje, ki imajo hranjene denarje v dobrih narodnih bankah, ne dobivajo noveev, razven malih svotic, kar je pa nad 100 dolarjev, morajo odpovedati na 60 dni. Trgovske banke plačujejo le s čeki. Po Wall Street ponujajo ta teden za 1000 dolarjev 1020 dolarjev v dobrih čekih. Kdor ima gotov denar, ga tišči in ne izda več nego najhujše potrebuje. Največje banke in trustne družbe tišče denar in ga še iščejo; zvezino vlado prosijo, da bi jim tiskala papirnati denar. V koliko bodo te prošnje uslišane, se še ne ve. Newyorški Clearing House bode izdal certifikate namesto gotovega denarja; temu sledi Clearing House v Chicagi in drugod.

Vsled pomanjkanja gotovega denarja so pa prisiljena velika podjetja zapreti svoje tovarne, kakor Westinghouse pri Pittsburgu, Pa.; v državi Montana postava baje nad 10.000 delavcev; enako hudo je na zapadu, a to le vsled pomanjkanja gotovega denarja. Tovarnarji ne morejo delavcev plačevati v gotovini; s čeki pa jim ni nič pomagano, ker ga redko kedo ali nihče ne menja. Železnice so iz ravno tega vzroka odslovile na tisoče delavcev in vsi parniki, ki vozijo v Evropo, so prenapolnjeni, ljudje beže domov.

Komur je blagor naših rojakov pri sreč, naj nikogar ne vabi sedaj v Zjedinjene države. Častito duhovščino, učitelje in slovensko časopisje prosim, da opozore naš dobri narod na težave pri nas in naj mu prigovarjajo, da se ne seli to zimo v Zjed. države, ker ne obeta ne dela ne jela.

Ker mi je vedno pri srcu naš dobri narod in poznam razmere predobro, zato apelujem na slovensko inteligenco, da svari pred izseljevanjem v Zjedinjene države, dokler se razmere ne izboljšajo.

New York, 8. nov. 1907.

Frank Sakser.

Učiteljsko društvo za Trst in okoli je imelo svoje redno jesensko zborovanje v Šklednju v terek dne 19. t. m. Udeležba je bila prav velika. Došlo je okrog 60 tovarišev in tovarišic. Kakor gostje so se udeležili zborovanja g. c. kr. okr. šol. nadzor. Nekerman in več učiteljev iz vipavske doline. Po zborovanju so obiskali škvedenjski plavž.

Obširnejšega poročila pričakujemo. **Zivela načela!** Društvo „Ljudski oder“ nam naznanja, da priredi slovenska sekcija „Svobodna misli“ v Pragi v dneh 23. in 25.

ob 8 1/2 [zvečer predavauja v veliki dvorani „Del. Do ma“ v ulici Boschetto 5. Predaval bo občan Lenart Lotrič o predmetih „Svobodna misel in demokracija“ in „Mrtva roka“.

Izvestni gospodje kapelanje menda vendar ne bodo tako nedosledni, da bi hoteli kaj oporekati, ako pojdejo njihovi somišljeniki poslušati tudi ta predavanja v domu socialne demokracije! Zivela taka „načela“, ki se jih more „poljubno devati na stran“!

Slovenska umetniška razstava. Kakor znano, je bila slovenska umetniška razstava zaprta v nedeljo. V kratkem podamo pregledno sliko o uspehu te razstave. Razvidi se, da sta bila toliko obisk občinstva, kolikor prodaja slik tako razveseljiva, da smemo Tržačani pač biti ponosni na to. Za danes bodi le povedano, da se je tudi naučno ministerstvo zanimalo za to našo razstavo in prenotiralo za nakup potom namest. svetovalca dr. Fabianija nekoliko slik in kip.

„Matica Slovenska“. Členarina „Matiče Slovenske“ (in „Matiče Hrvatske“) pobira iz prijaznosti „Slovenska knjigarna“ (g. Jos. Gorenjec) v Trstu.

Članom „Slovenske Matice“. Večkrat so že trdili nekateri gospodje, da bi radi postali udje „Slovenske Matice“ v Ljubljani in tako dobivali vsako leto nekaj dobrih, zabavnih in znanstvenih knjig, ako bi vedeli, kdo je poverjenik za Trst. Naznanjamo torej vsem onim, ki bi radi pristopili k imenovani „Matici“, da iznaša članarina za vsako leto [K 4. Zglase pa naj se pri učitelju g. Justinu Arhar, V. Chiozza, ki je zdaj poverjenik „Slovenske Matice“.

„Kmetijska družba za Trst in okoli“ naznanja, da je vis. c. k. namestništvo z odlokom z dne 11. t. m. št. 153/26 II 07 dovolilo magrade za nove nasade vinogradov sledečim izmed slovenskih prosilcev:

- I. nagrade po 50 kron d obe: 1) Sirk Jože iz sv. Križa št. 46; 2) Nabergo Aloyzij s Proseka št. 24; 3) Sanci-Stenj Ivan iz Šklednja št. 364. II. nagrade po 40 kron d obe: 1) Sulčić Ivan iz sv. Križa št. 9; 2) Bogatec Kristijan iz sv. Križa št. 91; 3) Miklavc Ivan iz Šklednja št. 633; 4) Sanci Anton iz Šklednja št. 21; 5) Sanci Stanislav Anton iz Šklednja št. 647; 6) Oblak Buč Josip iz Šklednja. III. nagrade po 30 kron d obe: 1) Košuta Ivan iz sv. Križa št. 4; 2) Sedmak Fran iz sv. Križa št. 140; 3) Petelin Filip s Trstenika št. 100; 4) Čok Mihael iz Lonjera št. 124 in 5) Stare Jernej s Kontovelja št. 30.

Zaradi omejenih denarnih sredstev so se mogli vzeti v poštev samo tisti prosilci, ki do sedaj še niso bili obdarovani; a nekateri od teh se bodo mogli vpoštovati še le prihodnje leto. Kedaj se bodo nagrade delile, o tem bo vsak obdarovanec posebej obveščten.

Poroke, rojstva in smrti. V tržaški mestni občini se je od 10. do 16. t. m. poročilo 44 parov. Rodilo se je 117 otrok in sicer 60 moških in 57 ženskih; od teh 17 nezakonskih. Umrljo je 93 oseb in sicer 42 moških in 51 ženskih; od teh 25 izpod enega leta.

TRŽAŠKA MALA KRONIKA.

Berolinizem. Beseda je sicer popolnoma nova, a stvar je še izza Sodome in Gomore. A da preidemo naravnost k dogodku, ki ga tukajšnja policija sicer skrbno prikriva: Jakob P., je 16-leten dečko. Nesrečnež je slaboumen. Pred poldrugim letom mu je umrl oče. Mati njegova ga je pa takoj po moževni smrti prepustila lastni usodi in odšla v Ajdovšino, kjer se je združila v divji zakon z nekim vdovcem, ki ima 7 otrok. Jakob P., prepuščen samemu sebi, je bil tu v Trstu kakih 5 ali 6 krat aretovan radi potepuštvu.

Zatem mu je za sodišče imenoval varuha v osebi nižjega uradnika na sodišču, nekega O. D. In ta se je potrudil v toliko, da je bil dečko slednjič vsprejet v mestno sirotišnico. A poldrugi mesec pozneje so ga izpustili iz sirotišnice in ga zopet — slaboumenega — prepustili samemu sebi. — Dne 2. t. m. ob 8. uri zvečer je nesrečni dečko — lačen in bos — taval po Velikem trgu in tu je nalletel na štiri neznane mu individue. Na vprašanje, kam da gre, jim je dečko jokaje povedal, da je lačen in da nima kam iti pod streho. Oni štirje so mu dali 40 stotink, naj gre vkupit rib in kruha in naj gre ž njimi spat v neko barko v „sacheti“. Dečko je šel po ribe in kruh in šel potem z njimi v barko, kjer je povečerjal. Na to so ga pa oni štirje žvižgavim načinom zlorabili. Dečko, ki je — kakor že rečeno — slaboumen, je naslednji dan povedal vso stvar nekemu svojemu znancu. Tem potom je izvedela o stvari tudi policija, ki je aretovala dečka in ona štiri — živinčeta.

Ne vemo, zakaj da policija to skriva. Posebno še, ker so oni štirje njej in tudi sodišču dobro znani človeški izmečki, ki so imeli stalno prenočišče v oni barki le zato, da so se odtelali policijski kontroli.

Splašen konj. 24-letni kočijaž Lucciano Passetto, ki je v službi pri gospodu Antonu Ciaku v ulici Antonio Burlo št. 1, je vozil predvečernjim popoldne ob 5. uri po ulici della Sanità. Hkratu je prišel proti njemu tramwayski voz, katerega se je njegov konj tako preplašil, da je po bliskovo obrnil na levo proti ulici Cavana. Konj je tako naglo zavil, da je kočijaž Passetto padel raz kozla in se precej znatno pobil. Konj je pa dirjal naprej. V ulici Cavana je strl šipo izloženega okna tvrdke Giovanni Castro, ki je bila vredna 8 kron. Za tem je dirjal naprej. In da niso prišločili-zasebnik Renato Venezian in poli-

cijska agenta Avgust Cinotti in Peter Petito, ki so z nevarnostjo za lastno življenje vstavili splešeno žival, bi se bila gotovo pripetila kaka večja nesreča, ker je bila ulica polna ljudi.

Tatinska drznost. 35-letni čevljar Andrej T. in 27-letni kovac Fran S., sta bila predsinočnjim o polnoči aretovana v ulici della Ghiaccera na zahtevo lastnice neke tolerančne hiše v ulici delle Beccherie, imenovan A. M. Ta... „gospa“ je namreč prišla ob rečeni uri iz neke krčme v rečeni ulici. Tedaj je pa Andrej T. skočil k njej in jo prijel za uho ter jej skušal iztrgati uhan, ki je vreden nič manje, nego 600 kron. Ker je ona zapila, jo je Andrej T. loppil po glavi (tako pripoveduje ona), a na njeno vpitje je prihitel njen sluga (ker ta... „gospa“ ima poleg uhanov, ki so vredni 1200 kron, tudi svojega sluga) Rudolf Ertel, da bi jo branil. Na to se je Andrej T. pridružil še Fran S. in oba skupaj sta se spravila nad Rudolfa Ertela. V tem sta pa prihiteda dva redarja in ona — „gospa“ Mauro — ju je dala oba napadalca aretovati. — Na policiji so vzeli stvar na zapisnik, a aretovana ptička so pridržali v zaporu.

Za 100 kron zastavnih listkov. Predsinočnjim je bila aretovana 43-letna Ivanka M., stanujoča v ulici Pasquale Revoltella. Aretovana pa je bila na zahtevo gospe Viktorije Živic. Ta gospa je namreč pred več časom zastavila v mestni zastavljalnici več listkov na veliko množino platna, za katero je dobila — na vse listke skupaj — posojilo 1000 kron. Gospa Živic stanuje v hiši št. 64 v ulici Pasquale Revoltella. Pred par tedni je pa gospa Živic konstatovala, da so jej bili ukradeni vsi zastavni listki. Poizvedovala je in slednjič je izvedela, da so dotične listke vkupili: Ivanka V., Stefan P. in pa Alojzija R. Ti so pa tudi brez ovinkov povedali, da so platno dvignili in je porabili oziroma prodali, a listke da so vkupili od Ivanke M. — Jasnno je bilo torej, da je listke vkradla Ivanka M. in zato je bila ta aretovana.

Poskušeni samomor dijaka. Sinoči ob 11 uri in pol si je šestnajstletni dijak Leo M., bivajoč v ulici Barriera vecchia št. 33, v samomirlnem namenu sprožil revolver proti srčni strani. Kroglja je pa zadela le pljuča. Klicali so zdravnika iz zdravniške postaje, ki je tekoranjenega dijaka dal prenesti v bolnišnico. Njegov položaj je obupen.

Koledar in vreme. Danes: Darovanje Marije Device. Jutri: Cecilija dev. muč. — Temperatura včeraj ob 2 uri popoldne + 8° Cel. Delo na oblačno, veter.

Smehinca. Izpred sodišča. — Sodnik: Kaj res niste opazila, da je tat pod vašo posteljo. — Gospa: Zdelo se mi je pač, da je nekdo pod posteljo; toda mislila sem, da je moj mož, ker sva se opoldne nekaj sprla!

Društvene vesti in zabave.

Zahvala. Tamburaški odsek „Kola“ zahvaljuje se najpristrčneje vsem, ki so pripomogli, da je sobotni društveni venček tako lepo vspel. Posebno se zahvaljujemo plesovodji g. I. Umeku, sl. Čitalnici pri sv. Jakobu na jako častnem obisku in krasnem petju, s katerim so pevci zabavali navzoče občinstvo, g. Podbršeku, darovateljem lepih dobitkov za srečolov, kakor tudi sledečim, ki so predplačili vstopnino: N. N. 3 K., Treven, I. Kolb po 80 stot., P. Zager, M. Kolb po 20 stot.

„Čitalnica“ pri sv. Jakobu naznanja sl. občinstvu, da priredi v nedeljo dne 8. decembra svoj prvi veliki koncert v gledališčni dvorani „Nar. doma“. Nastopi nad 60 pevskih moči s društvenim popolnim orkestrom. Proizvajale se bodo večinoma nove, v Trstu še ne proizvajane skladbe. Za ta koncert vlada že veliko zanimanje; ker je pa čisti dobiček koncerta namenjen društveni knjižnici, katera se spremeni v javno, nadeja se odbor obilne vdeležbe. Objednem se odbor tem potom zahvaljuje sl. Dramat. ničnemu društvu“ za prepustitev dvorane za omenjeni dan.

„Čitalnica“ opozarja gg. pevce in gee pevke na pevsko vajo za mešan zbor, ki se bo vsila danes v četrtki ob 4 uri pop. Nadalje se opozarja gg. odbornike na važno sejo, ki se bo vsila po vaji.

Veselični odsek „Trgov. izobr. društva“ naznanja da so danes zvečer plesne vaje. Začetek ob 5 1/2.

Tržaški Sokol imel bo jutri v petek, ob 8. uri zvečer v veliki dvorani „Narodnega doma“ pri sv. Ivanu posvetovanje radi vstanovitve telovadnega oddelka za svetovanski okraj. Mladeniči svetovanskega okraja vdeležite se mnogobrojno tega važnega sestanka.

Darovi. V počestitve spomina pok. Jos. Mankoča je daroval g. F. Hmelak iz Lo-

kavca pri Ajdovščini 20 K za moško podr. sv. Cirila in Metodija. Denar hrani uprava „Edinosti“.

Ženski podružnici sv. Cirila in Metodija so darovali mesto venca pok. Josipu Mankoču družina d.ra Treova 20 K. Dr. Stanko Sterger 20 K, družina Maister 20 K., rodbina dr. Červeny 20 K, Karla in Ludvik Modic 20 K, družina Margreiter 20 K.

V počestitve spomina plemenitega svoje-ga strica, Janko Stanko in Vladko 50 K. V počestitve bratovega spomina Ivan in Milka 100 K.

Naše gledališče.

V nedeljo gostuje na našem odru, kakor naznanjeno, slavnoznana slovenska umetnica, gospa Danilova od ljubljanskega deželnega gledališča. Nastopila bo v dveh vlogah: kakor Olga Petrovna v ruski drami „Tuji kruh“ in kakor Jelva v slovenski enodejanki „Egoizem“. Več o tej predstavi, ki obeta biti nekaj znamenitega za naše gledališče, še izpregovorimo, za sedaj opozarjamo le na dotične lepake, ki izidejo jutri.

Narodna delavska organizacija Sestanek težakov.

N. D. O. sklicuje za danes, dne 21. t. m. ob 10 uri in pol predp. shod te ž a k o v. Na istem se bo razpravljalo o važnih stanovskih stvareh.

Sestanek narodnih vratarjev.

V torek dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer se snidejo narodni vratarji v prostorih N. D. O., da se posvetujejo o skupni stanovski organizaciji. Vabimo vse narodne vratarje na ta sestanek, ker boče le ob skupnem nastopu mogoče kaj doseči v zboljšanje razmer tega dosedaj toliko zanemarjenega stanu.

Zdravnikovo predavanje.

V petek ob 8. uri predaval g. zdravnik Dr. Just Pertot o „hrani“. Neracionalna in nezadostna hrana, nepoznavanje hranilne moči raznih živežev in razni pred-sodki v tem oziru imajo ravno v delavskem stanu usodepolne posledice. Radi tega pozivljamo vse, naj se vdeleže tega velevažnega predavanja iz ust strokovnjaka.

Vesti iz Goriške.

x Nove posadke na Goriškem. Kakor že naznanjeno, se prihodnje leto pomnože posadke na Primorskem. Do sedaj se je do-ložil čas za nastopne premebe: S 6. aprilo-m se odpelje z Dunaja v Trst polkovni štab, 1., 2. in 4. batalijon bosansko-hercego-vinskega polka št. 4. Dne 27. aprila odmar-šira polkovni štab, pijonirski oddelek, 1 divi-zijski štab z dvema eskadronima iz Dunsj-skega Novogamesta v Gorico. 5. kompanija 5. pjonirskega batalijona pojde 6. aprila iz Kremsa v Pulo.

Iz Povirja. Vendar nismo Povirci zadnji, si bo mislil marsikdo, ko je čakal razne do-pise iz naše občine. Čeprav smo primitivni, vendar čitajo o nas po slovenskih tleh.

Ker sem pa na svojem potu po tej ob-čini iztaknil zopet nekaj novega, evo Vam novice:

Ni je zavedne slovenske hiše po Sloven-skem, v kateri bi ne našli žigic družbe sv. Cirila in Metodija. Saj je prava narodna dolž-nost vsakogar, da polaga mal dar domu na oltar. S tem pa pomagamo zidati jez proti silnim narodnim nasprotnikom. Tega se zave-dajo križem slovenskih dežel, le pri nas pri-haja to malokomu na misel.

Prišči vse hiše v Povirju, preglej vsa-kega vaščana posebej, toda o slovenskih ži-gicak ni duha ne sluha. V vasi sta dva trgovca, pa ne vem, če najdem eno škatlo družbenih vžigalic.

Merčanci so razpiti kakor nazadnjaki, dočim hočemo biti v Povirju bolj napredni (nekateri čelo socialisti) ali oni prvi bi nam bili lahko v igled v tem pogledu. Da-li jih prodaja merčanski prodajalčar, tega ne vem, ali fakt je, da krožijo po vasi narodne žigice. Kakor pravim slovenskim narodnjakom nam mora siliti rdečica sramote v lice.

V marsičem zaostali, pricapljavamo povsodi zadnji na dan šele po dolgem obotav-ljanju. Vzdravimo se vendar enkrat! Tu-kajšnjim gg. trgovcem pa priporočam, da ne-

Ana Žeraj
Franc Žagar, privatier
poročena.
TRST, 21. novembra 1907.

Trgovina s pohištvom Peter Jeraj Trgovina s pohištvom
ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine
Pohištvo od navadne do najfineje vrste
in po jako nizkih cenah.

Raznašalko za list se išče.
Oglasiti se je v ulici Cecilia 14, pri-tličje. Uprava lista „Balkan“.

Odda se v najem soba in kuhinja v družbi. Plača mesečno 11 K. Naslov: Chia-dino št. 935, pritličje. 1493

Mlad deček z dežele z dobrim spričevalom išče službo. Naslov: Kollman, trg Goldoni št. 11. 1457

Prilika!
V prodajalnici izgotovljenih oblek in krojačnici
M. FARCHI, Trst
ul. Giacinto Gallina št. 8 (Prej v ul. delle Legna)
prodaja oblek, površnikov, palefof in blač
Najfineje blago.
Cene čudovito nizke!
Pozor na :: naslov!

ZAHVALA.
Globoko ginjeni izrekamo podpisani najtoplejo zahvalo za mno-gobrojne dokaze sočutja povodom smrti našega nepozabnega
Josipa Mankoč
Posebno se zahvaljujemo g. župniku Lenassi-ju v Šmihelu, ki je v zadnjih trenutkih bil ob strani pokojnika in šel o tej tužni priliki v obče na roko, pevskeemu društvu iz Košane za žalostinke v cerkvi in ob glavni cesti, do koder so spremili krsto pokojnika, p. n. železniškim in poštnim uradnikom v Šempetru za izkazane usluge in drugim znancem in prijateljem istotam; nadalje darova-teljem krasnih vencev in sploh vsem, ki so pokojnika spremili v Trstu v tako častnem številu na zadnji poti ter nam v teh bridkih urah izkazali svoje sočutje na kateri si bodi način. Bog plati vsem!
TRST, dne 20. novembra 1907.
Žalujoči ostali.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi
Kollar & Breitner
Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.
Grossol za sedaj priznane kakor najbolje in naj-trajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaličnih kartonih, skrilnih ploščah in vsakovrstnem laminu.
Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opolizla olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagonc, mast-vaselina za kože, mast za orožje, voščilo za čevlje itd.
TOVARNA in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

Serravallo-vo železnato kina vino
za bolehe ne otroke in rekonvalescente
Provzročča voljo do jedi, utrjuje želodec in ojačuje organizem.
Priporočeno od najslovečih zdravnikov v vseh slučajih, kadar je treba se po bolezni ojačiti.
Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 5000 zdravniškimi spričevali.
I. SERRAVALLO
TRST

SLOVENC! NE ZAMUDITE OBISKATI
Pariško prodajalnico obuvala :: :: ::
Trst ul. S. Antonio št. 4 (hiša Terni) (Calzoleria Parigina)
kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gopse in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste.

HOTEL BALKAN 76 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopalnica, Pečinaj & Hugi HOTEL BALKAN

mudoma naroče slovenskih žigic. Tu ne gre za borni vinar izgube ali dobička, tu mora prevladati edino narodni čut in ponos. Ven torej s tujimi žigicami iz vseh hiš! Upam, da ne bo to glas vpiročega v puščavi.

Novo društvo. C. kr. nameštstvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Bralno izobraževalno društvo Tabor“ s sedežem v Dolu (pol. okraj Sežana.)

Vesti iz Istre.

Vladne odredbe v Istri. Vlada je rovinjskemu mazi-tratu odvzela posle tičočse mobilizacije. Čuje se, da hoče vlada, kakor v Puli, tako tudi v Rovinju uvesti drž. policijo.

Vesti iz Kranjske.

Umrli je v Ilirski Bistrici tamošnji trgovec Anton Tomšič.

Slučaji tifusa so se pojavili na Rudniku pod Ljubljano, v Pucu pri Banjaloki in Griblah pri Črnomlju.

Sneg je pobelil triglavsko in kamniško pogorje.

Gospodarstvo.

Promet za Reko vstavljen. Uprava ogrskih državnih železnic v Zagrebu je ustavila promet blaga na tovornih vlakih za Reko, ker so tamkaj vsa skladišča prenapolnjena. Ni pa ustavljen promet živine in blaga, ki se lahko pokvarja, ker bi to trgovcem škodovalo. Vsprejeto blago, ki je že na potu, se povrne strankam-odpošiljateljcem.

Paroplovna služba v Dalmacijo in Brazilijo. V trgovinskem ministerstvu na Dunaju je bila v torek sklenjena z avstrijskim Lloydom pogodba radi paroplovne službe v Dalmacijo. Lloyd bo imel tri hitrovozne plovbe, eno poštno plovbo v Kotor in še peto plovbo. Nadalje je bila včeraj na eno leto podaljšana pogodba z Lloydom v Brazilijo. Ako se v tem času osnuje nova družba sodelovanjem Lloyda, tedaj se pogodba prenese na novo družbo.

Obdarovanje konj na Tolminskem.

(Dalje.)

Navedel sem ta slučaj, ker je v toliko poučen, da se spozna, v koliko je vplivalo na konjerejo sploh načelo ali direktiva, da se zboljšanje materijala dosega večinoma z uvajanjem in drugokrvnih plemenjakov.

Izkušnja je dokazala, da ta ne zadostuje. Slično je bilo zadnja desetletja tudi na Tolminskem. Naši konji so bili v prejšnjih letih in tudi še od leta 1870—1880 v sosednih naših kronovinah in tudi v sedanjih laških in jako dobrem glasu.

Saj je še zdaj znano v Vidnu mnenje, da je konj iz hribov trden, žilav in več vreden nego oni uvedeni iz drugih krajev. Ko se je pa pričelo uvajati in pripogostokrat menjavati žrebce drugih pasem, se je materijal poslabšal tako, da je konjereja propadla. To je samo ob sebi umerno, ker so cene postajale razmeroma vedno slabše.

K temu je tudi uplivala razdelitev pašnikov. In naš živinorejec se je oprjel bolj govedoreje.

Ker je pa državna uprava uvidela, da tako ne gre naprej, nastopila je racionalnejšo pot. Za posamične okraje uvrstili so se v posamične konjerejske okraje. Tako se je določilo za tolminski okraj uvesti pincgavsko pleme, oziroma valovsko, ki ugaja najbolj. — Nakupili so se žrebci boljše vrste, in drže se načela, da ostajajo kolikor možno časa stalno na odkazanih postajah.

Tako se dobiva pač enakomerniji tip konj. In da smo na pravi, poti dokazalo je letošnje obdarovanje konj v Tolminu.

To je tudi povod tem vrstam.

Gori omenjena komisija je razstavljene konje pregledala, uvrstila v posamične razrede in je po daljšem posvetovanju določila, katerim se priznajo darila.

Na to so bili g. posestniki konjerejski skupno povabljeni v obližje obdarovalne komisije. Gospod podpolkovnik je navzočega župana tolminskega naprosil, naj posestnikom obrazloži važnost konjereje, omeni v to najpotrebnejša navodila ter priporoči, naj napredujejo, kolikor možno. Pri tem je tudi gosp. conte Panigaj omenjal, da bo toliko država kolikor dežela skrbela, da se bodo podeljevala vsako leto izdatnejša darila še v večem številu.

Na to je Oskar Gabršček v imenu komisije zbranim posestnikom in udeležencem v kratkih besedah orisal važnost konjereje, ki se nikakor ne sme prezirati. Za razvoj našega gospodarstva, za zboljšanje našega položaja sploh treba izpopolniti način rejne naših domačih živali. Napredovati moramo tudi tam, kjer so se pogoji poslabšali, kajti vsled novih prometnih zvez smo prišli po dolgih letih tudi mi do tega, da vse naše pridelke lagle izvažamo.

Zato se moramo organizovati in moramo skrbeti, da pokažemo naprednost s tem, da ne znamo samo tekmovali z drugimi deželami v posamičnih panogah kmetijstva, ampak da pridemo do spoznanja, da je to za nas same največji dobiček.

Ker s tem, da si odredimo lepšo in boljše živino, se ne množi samo glavica našega premoženja, ampak višje se tudi obresti, od katerih nam je vreati tekoči račun izdatkov in preskrbljati potrebnih svot za nadaljno boljšanje našega gospodarskega položaja sploh. (Zvršetak pride.)

Majcen Miloš Trst, ulica Leo štev. 2, priporoča svojo mizararsko delavnico. 857

Odda se soba z dvema posteljama. Kdor želi priti na stanovanje, naj se oglasi v ulici Acquadotto št. 46, IV. nadst., vrata 9. (1498)

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobarskem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma štev. 13, II. nadst.

Tovarna pohištva

Aleksand. Levi Minzi

ulica della Zesa št. 46

ZALOGA:

Piazza Rosario št. 1

Katalogi načrti in proračuni

NA ZAHTEVO.

SLIKAR - DEKORATER

Giuseppe de Franceschi

Trst, ul. Ugo Foscolo štev. 9

izvršuje vsakojako slikanje sob v različnem modernem skladu

Tapeciranje s papirjem.

DELO DOVRŠNO. CENE ZMERNE.

Odlikovana tovarna glasovirjev

E. Warbinek

Trst, Piazza Carlo Goldoni 12 (vogel Corso - Via Nuova)

Specijaliteta pianinov, glasovirjev svetovnih tvrdk Steinway in Jons v New-Yorku, Schweighofer itd. Elek. pianini, orkestroni, harmoniji. Izposojeje. — Menjuje. — Daje na obroke. Popravlja. — Akordira po zmernih cenah.

Restavracija Finding

(ALL' ORSO BIANCO)

ulica Cologna štev. 9-13.

Velik prostor s plesno dvorano, vrtom, kegljiščem biljardom Seiffert igralno sobo. Separatna sobana za klube in društva. Najpripravniji lokal za zborovanja, društvene zabave, ženitovanske pojedine itd. itd. Vsako nedeljo in četrtek plesna zabava, pri kateri svira orkester. — Prostor za 1000 oseb.

ANTON SKERL

mehanič, zapriščeni svodenece.

Trst - Carlo Goldonijev trg II. - Trst

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Pach“

Napejjava in zaloga električnih zvončkov, ljab in prodaja gramofonov, zono fonov in fonografjev. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za popravljanje sivalnih strojev, koles motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah. TELEFON št. 1754.

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ulica Vincenzo Bellini štev. 13 nasproti cerkve sv. Antona novega

Prodaja vsakovrstne ure in popravlja iste po zmernih cenah in z jamstvom.

F. Pertot urar
Trst, ulica Poste Nuove 9
Zepne ure najboljših tovarn
Najnovije stenske ure. Izbor ur za birmo, darila. Popravlja po zelo nizkih cenah.

Restavracija Milano

Ulica Stadion štev. 10

danes ob 7. uri zvečer veliki koncert dunajskih dam.

Barve, olja, lak, bagrene barve itd. itd. Specijaliteta barv za postekljenje.

Raffaello Spazzali

Trst, ulica Riva Pescatori št. 20, Trst

TELEFON 19-39.

Gostilna C. Naja v Trstu

Via dei Gelsi štev. 12

Prodaja **NOVO VINO dalmatinsko in istrsko**

CENE: Dalmatinsko črno novo in staro in Opolo po 80 stot. Dalmatinsko za dom 72 stot. Vugava belo sladko po 96 stot., za dom po 80 stot. — Istrsko črno novo in staro po 80 st. Istrsko črno za dom 72 st. Kraški teran po K 1-28, za dom K 1-20, Briska ribola po 88 st. Briska ribola za dom 80 stot — DREHERJEVO PIVO I vrste. — Domača kuhinja, mrzle jedi. — Velika zaloga za krčmarje. — Cene po dogovoru. G. NAJA, lastnik

Mirodilnica Gius. Macorin, Trst

Piazza Carlo Goldoni 6

Zaloga barv, povlakov, oljev, čopičev.

Specijaliteta parfimerije. Prah za skisano vino.

Prvi valjčni mlin Josefa Krausa sinovi

Delniška družba v Osjeku.

Glavno zastopstvo

za Trst, okolico, Istro, Goriško in Dalmacijo

Friderik Schwarz, Trst

ulica Valdirivo št. 3

TELEFON 945

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN

MIZARSKKE ZADRUGE

v GORICI-SOLKAN

TRST VIA DEI RETTORI (ROSARIO)

PODRUŽNICE: SPLJET, REKA PALAČA MARENZI TELEFON N. 1631

Civilna in vojaška krojačnica

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga in vseh predmetov spadajočih v krojaško obrt.

Odlikovan dne 5. aprila 1906

na XXVII. mednarodni razstavi v Parizu s častno diplomom, častnim križcem in zlato koljsko in na II. mednarodni razstavi v Bruxelles u z največjo odliko „GRAND PRIX“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom z odličnim spoštovanjem

AVGUST ŠTULAR

Trst — ulica Caserma štev. 4 — Trst

Delavnica se nahaja v isti ulici št. 6. I. nadst.